

Margaret Karam: smenjivanje i sinodalni stil

Favorizovanje smenjivanja. Odobren od pape Franje, Dikasterij za laike, porodicu i život proglasio je 3. juna Uredbu kojom se uređuje trajanje mandata vladinih položaja međunarodnih udruženja. Maksimalno trajanje pet godina jedinstvenog mandata za maksimalni period od deset uzastopnih godina, norma koja je naznačena (sa relativnim specifičnim uvidima, uključujući moguća izdavanja za osnivače), dok detaljna objašnjenja pomažu u razumevanju duha odredba: negovati veće crkveno zajedništvo, širu sinodalnost, autentični duh služenja, izbegavati personalizam, zloupotrebu moći, povećati misionarski entuzijazam i istinski evanđeoski stil. O tome smo razgovarali sa predsednicom Fokolara Margaret Karam.

Predsednice, da li vas je iznenadio ukaz Dikasterija za laike, porodicu i život koji se odnosi na zamenu laičkih udruženja na vrhu?

U ovo doba godine nismo očekivali ovakvu uredbu, ali nas sadržaj nije iznenadio. Godinama je u Pokretu fokolara pokrenut proces koji uzima u obzir naizmeničnost u upravljačkim telima, u međunarodnom centru i u zemljama u kojima smo prisutni, uspostavljajući ograničenja u mandatima. Uredba nam je još jednom pokazala Crkvu kao majku. Brinući o pokretima poput našeg, ona prati i pomaže svakoj stvarnosti da pronade organizacione oblike koji joj omogućavaju da ostane verna svojoj harizmi i misiji, u skladu sa hodom Crkve u današnjem svetu. Iz tog razloga, u potpunosti pozdravljamo duh i opredeljenja Uredbe, koja takođe nailazi na otvorenu refleksiju u Pokretu o reprezentativnosti u upravnim telima, već podeljenu sa Dikasterijom.

Incipit dekreta kaže da su „međunarodna udruženja vernika i vršenje vlasti u njima predmet posebnog razmišljanja i posledičnog razlučivanja od strane Dikasterija za laike, porodicu i život“. Da li osećate zabrinutost prema pokretima uopšte? A ka Pokretu fokolara?

Rekla bih da Dikasterij svakako posvećuje posebnu pažnju Pokretima, a mi smo svedoci toga, uzimajući u obzir da je to njegova posebna nadležnost. Tada, budući da je tako raznolika stvarnost, Dikasterij sigurno ima i nekih nedoumica. Sama Uredba podvlači „procvat“ ovih udruženja i prepoznaje činjenicu da su ona donela „Crkvi i savremenom svetu obilje blagodati i apostolskih plodova“. Nije namera Crkve da zauzda harizmatični impuls pokreta, njihovu inovativnu snagu i njihov misionarski uticaj. Želi da im pomogne da postignu sopstvene ciljeve koji su uvek usmereni na dobro osobe, Crkve i društva.

Uredba nudi strukturne elemente koji mogu pomoći u smanjenju nekih od ovih rizika ograničavanjem vremena na koje neko može da zauzima vodstvene funkcije. Međutim, ne vidim u tim intervencijama posebnu koncentraciju na Pokret fokolara, takođe zato što je izmena na vodstvenim pozicijama već uključena u naš Statut.

Papa Franja je u svom obraćanju učesnicima III Svetskog kongresa crkvenih pokreta i novih zajednica u

novembru 2014. godine ukazao na način kako dostići crkvenu zrelost, a na koji su se pozivala i njegova dva prethodnika: «Ne zaboravite da, da bi se postigao ovaj cilj, obraćanje mora biti misionarsko: snaga za prevazilaženje iskušenja i nedostataka potiče od duboke radosti objavljivanja Jevanđelja, koja je osnova svih vaših harizmi“. Šta mislite?

Potpuno se slažem! Papina želja zahteva od nas dvostruku posvećenost: neophodno je uvek se vraćati Jevanđelju, Božjoj Reči i biti svestan da harizma svog osnivača nije ništa drugo do novo i trenutno čitanje Isusovih reči, osvetljenih darom Duha Svetog koji ih čini da žive iz određenog ugla. Stoga moramo uzeti u obzir da je duhovnost, koja se rađa iz harizme, način da se objavljuje Jevanđelje i da se radi za dobro Crkve i čovečanstva.

Da li je dovoljno zdrava generacijska promena, smenjivanje ljudi na izvršnim funkcijama da bi se obezbedilo sinodsko vođenje, koja se vrši u duhu služenja i sposobna je da ne ponovi greške iz prošlosti, od personalizma do zloupotrebe moći?

Rekla bih da to ne može biti dovoljno ako se želi sprovesti stvarna, trajna i plodna kulturna promena. Mislim da bi se prvo trebali zapitati koja je svrha upravljanja pokretom poput našeg. Promena generacija je važna, važno je izbegavati greške iz prošlosti ali nije presudnog značaja. Glavna svrha našeg upravljanja - kao što mislim u svakom crkvenom pokretu - je da obezbedi da Pokret napreduje i razvija se u istinskom duhu svoje harizme, sledeći nacrt koji iz njega proističe i ostvarujući ciljeve po kojima su rođeni po Duhu Svetom. Isti dekret naglašava da se upravljanje „vrši dosledno sa crkvenom misijom istog (pokreta), službom koja se nalaže radi ostvarivanja sopstvenih namena i zaštite članova“.

To je delo kontinuiranog aktualizovanja, usavršavanja i obnavljanja koje zahteva pre svega obraćanje srca ka Jevanđelju i sopstvenim harizmatičnim korenima. Promena generacija u upravnim telima, čestim smenjivanjem na vrhovnim položajima, može favorizovati aktuelizaciju udruženja, može pomoći da se izbegnu - kako se objašnjava u belešci iz Dikasterija - „oblike prisvajanja harizme, personalizma, centralizacija funkcija, kao i izraze autoreferencijalnosti koji lako prouzrokuju ozbiljna kršenja ličnog dostojanstva i slobode, pa čak i stvarne zloupotrebe“.

Ali samo smenjivanje položaja ne garantuje pošteno upravljanje moći. Potrebni su nam drugi elementi koje sprovodimo i kontinuirano unapređujemo već nekoliko godina, poput puta duhovne i ljudske formacije do koherentnog vođstva do evanđeoskog stila i do sopstvene harizme, dakle stila upravljanja koji naglašava razlučivanje, sa novim oblicima pratnje i sinodalnim modalitetima za izbor kandidata za vrhovna mesta.

Konkretno, za tri godine moraće da bude smenjeno nekoliko ljudi izabranih tokom Generalne skupštine

prošlog februara. Da li već imate ideju kako postupiti i sa izmenama i dopunama važećeg Statuta koji predviđa šest godina koliko traje i mogućnost drugog mandata?

U nekim tačkama smo već u skladu sa novom uredbom, posebno što se tiče maksimalnog ograničenja od dva uzastopna mandata za vladine funkcije, ono što sada treba promeniti je trajanje: od 6 na 5 godina. Već smo započeli osnivanje komisije za neophodnu reviziju našeg Statuta u raznim tačkama, kojoj je sada dodan prioritetni rad na prilagođavanju Uredbe. To je posao koji želimo da radimo mirno i pažljivo, jer bismo želeli, ne samo da taj novi zakon prihvatimo „bukvalno“, već i, pre svega, njegov duh i da dobro proučimo kako to postići, ne samo za centralna i međunarodna tela, nego u većem obimu, takođe u lokalnoj upravi teritorijalnih centara.

Želimo da sve radimo u dijalogu sa Dikasterijom, produbljujući neke specifične aspekte i neke sumnje. Oni su posebno rekli da su spremni da nas saslušaju u vezi sa bilo kojim pitanjima.

Papa Franja je, susrećući se sa učesnicima Generalne skupštine, istakao neka pitanja kojima treba posvetiti posebnu pažnju: samoreferencijalnost, važnost kriza i znati kako njima dobro upravljati, koherentnost i realizam u živoj duhovnosti, sinodalnost. Šta je učinjeno ili će biti učinjeno da bi se nastavilo dalje sa ovim indikacijama?

Govor pape Franje učesnicima Generalne skupštine smatramo programskim dokumentom, kao i završnim dokumentom same skupštine. Sa velikom radošću vidimo koliko dubinsko proučavanje i traženje načina primene ova dva dokumenta daju plodove u različitim geografskim oblastima u kojima je naš Pokret prisutan. Pojavljuju se dve centralne tačke: pažljivo slušanje vapaja patnje čovečanstva koji nas okružuje u kojem ponovo otkrivamo lice Isusa raspetog i napuštenog i novi porodični duh u našem Pokretu izvan bilo koje podele. Ovo izražava suštinu naše duhovnosti: ponuditi svetu model života onaj porodični stil; to jest, braća i sestra na univerzalnom nivou, povezani bratskom ljubavlju prema svakom muškarcu i ženi i dajući prednost onima koji najviše pate i onima koji su u potrebi.

U kom stilu i s kojim modalitetima je započelo novo vođstvo Pokreta fokolara? Da li Margaret Karam ima nešto novo u srcu?

Meni je posebno priraslo srcu da u vođenju Pokreta proživim iskustvo „sinodalnosti“, što podrazumeva sprovođenje svega u duhu slušanja i prenošenja u međuljudske odnose one bratske ljubavi, istine i milosrđa, evanđelske, koja takođe osvetljava mesto kome svako pripada, a to je centralnom.

Kao Generalni savet, na primer, upravo smo imali divno iskustvo slušanja naših teritorijalnih delegata iz celog sveta. Oni su ti koji su konkretno uronjeni u situaciju, koji znaju potencijal, potrebe i kulturne i antropološke karakteristike naših zajednica. Slušajući ih, pojavila se sva živahnost i kreativnost „Kjarinog naroda“, koji žele da se pobrinu za različite oblike nejedinstva i zaleče rane čovečanstva koje ih okružuje. Možda čak nije ni potrebno da Međunarodni centar uvek daje uputstva ili vodi put Pokreta. Važno je da Centar uvek garantuje jedinstvo celokupnog Dela i da može da istakne ono što nam Duh Sveti postepeno ukazuje za sve.

Aurora Nikozija

Izvor: Citta Nuova